

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 20 lipca 2023 r.

WPS-I.431.1.45.2023.MW

Pan

IXXXXX XXXXX

Wójt

Gminy Zawidz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249, Dz.U. z 2023 r. poz. 535)w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 czerwca 2023 r., zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) i § 24 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. poz. 1165) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, w dniach 12-19 czerwca 2023 r. przeprowadził kontrolę kompleksową w Urzędzie Gminy w Zawidzu.

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań własnych gminy w zakresie tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń 6 lipca 2023 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Wojewoda mazowiecki pozytywnie, pomimo nieprawidłowości, ocenił działalność jednostki podlegającej kontroli, bowiem stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowany obszar działań.

Przeprowadzona kontrola wykazała, że Rada Gminy Zawidz uchwałą nr 21/V/2019 z dnia 11 marca 2019 r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019–2024.

W programie zamieszczono m.in. podstawy prawne do opracowania i realizacji programu, charakterystykę środowiska lokalnego i analizę problemów społecznych na terenie gminy Zawidz, cele programu, adresatów programu, sposób monitorowania, źródła finansowania oraz przewidywane efekty realizacji programu.

Jak ustalono, zadania wynikające z programu realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawidzu Kościelnym. W okresie objętym kontrolą realizowano 6 z 7 zadań wskazanych w programie. Stosownie do postanowień art. 9a ust. 15 ustawy Rada Gminy Zawidz określiła, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Zarządzeniem nr 15/2012 wójta gminy Zawidz z 29 czerwca 2012 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedmiotowym zarządzeniem wprowadzono także „Regulamin Pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zawidz” określający m.in. tryb działania, sposób funkcjonowania zespołu oraz grup roboczych oraz sposób dokumentowania i monitorowania prac zespołu i grup roboczych. Przed powołaniem zespołu interdyscyplinarnego zawarte zostały porozumienia, o których mowa w art. 9a ust. 8 ustawy.

W składzie powołanego zespołu interdyscyplinarnego uwzględniono przedstawicieli podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 3 pkt 1-5 i ust. 4 ustawy. Wszyscy członkowie zespołu interdyscyplinarnego złożyli oświadczenia, o których mowa w art. 9c ust. 3 ustawy. Oświadczenia takie złożyły również osoby powołane w skład grup roboczych. Zgodnie z postanowieniami art. 9a ust. 9 ustawy obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewniał miejscowy ośrodek pomocy społecznej.

W analizowanym okresie odbyło się 5 posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego. Z każdego posiedzenia zespołu sporządzono protokół, do którego załączono listę obecności. Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywały się z częstotliwością zgodną z postanowieniami art. 9a ust. 7 ustawy. Jak ustalono, w okresie objętym kontrolą prowadzono łącznie 23 procedury „Niebieskie Karty”, w tym 4 procedury wszczęte i niezamknięte przed 1 stycznia 2022 r. Zakończono 17 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 9 procedur

na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy i 8 procedur na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Kontroli poddano akta 10 postępowań „Niebieskie Karty”, w tym 8 wszczętych po 1 stycznia 2022 r. i 2 postępowań wszczętych przed okresem objętym kontrolą. We wszystkich badanych przypadkach procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta przez przedstawicieli Policji. Działania podejmowane w ramach procedury związane były z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie przez osoby dorosłe wobec osób dorosłych. We wszystkich badanych postępowaniach prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty” osobie podejrzewanej o doznawanie przemocy w rodzinie przekazano formularz NK-B. W każdym przypadku przekazanie NK-A do przewodniczącej lub zastępcy przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego nastąpiło nie później niż w terminie 7 dni od wszczęcia procedury. Na wszystkich formularzach NK-A znajdował się podpis przewodniczącej lub zastępcy przewodniczącej zespołu. W każdym badanym przypadku w ciągu 3 dni od dnia otrzymania NK-A powołano grupę roboczą. Skład i datę pierwszego spotkania grupy roboczej odnotowywano w protokołach podpisanych przez przewodniczącą lub zastępcę przewodniczącej. W analizowanych przypadkach pierwsze posiedzenie grupy roboczej odbyło się w terminie od 2 do 20 dni od daty wpływu formularza NK-A do przewodniczącej/zastępcy przewodniczącej zespołu. W skład każdej grupy roboczej wchodziły pracownicy socjalni i dzielnicowy. W 3 przypadkach do grup roboczych powołano także przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

We wszystkich analizowanych przypadkach osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, były zapraszane na spotkania grupy prowadzącej działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W 9 przypadkach osoby, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, były wzywane na spotkania grupy roboczej.

Z każdego spotkania grupy roboczej sporządzano protokół. W analizowanych sprawach sporządzono łącznie 25 protokołów, które zostały podpisane przez obecnych na spotkaniu członków grupy roboczej. W toku wszystkich, badanych postępowań wypełniono formularz NK-C i dokonano diagnozy sytuacji osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie poprzez wypełnienie części IV karty. W 8 badanych przypadkach wypełniony został formularz NK-D. Niebieskie Karty-C i Niebieskie Karty-D zostały podpisane przez przewodniczącą lub zastępcę przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego.

We wszystkich badanych przypadkach opracowano indywidualny plan pomocy, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r.

w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), zwanego dalej rozporządzeniem. Plany pomocy zamieszczono także w protokołach ze spotkań grup roboczych. W aktach spraw zgromadzono dokumentację potwierdzającą działania podejmowane wobec osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz działania wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Działania dokumentowano w formie: pism, formularzy NK, notatek urzędowych, protokołów ze spotkań grupy prowadzącej działania w ramach procedury NK.

We wszystkich badanych przypadkach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”, co udokumentowano w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącą lub zastępcę przewodniczącej. We wszystkich protokołach zakończenia procedury odnotowano dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura, datę rozpoczęcia i zakończenia procedury oraz działania podjęte w ramach procedury. W 3 przypadkach procedurę zakończono z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a w 7 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań. W każdym przypadku sporządzenie protokołu zakończenia procedury NK zostało poprzedzone sporządzeniem przez grupę roboczą protokołu z posiedzenia, w którym zawarto informację o zakończeniu działań i przekazaniu dokumentacji do przewodniczącej/ zastępcy przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego. Przedstawiciele podmiotów uczestniczących w procedurze byli na bieżąco informowani o zakończeniu procedury.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2024 nie wskazano osób uczestniczących w jego opracowaniu i w koordynacji działań z tym związanych, zasad i wskaźników ewaluacji celów szczegółowych, wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań, terminu przedstawiania sprawozdawczości. W programie nie określono terminów realizacji poszczególnych zadań przyjmując, że zadania będą realizowane w sposób ciągły. Nie wskazano także osób odpowiedzialnych za koordynowanie działań wynikających z programu;
2. W okresie objętym kontrolą nie zrealizowano jednego z 7 zadań wskazanych w programie, polegającego na podnoszeniu kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;

3. W treści załącznika do uchwały nr 49/X/2011 z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania powtórzono zawarte w ustawie zapisy dotyczące zadań zespołu interdyscyplinarnego, co stanowiło naruszenie delegacji zawartej w art. 9a ust. 15 ustawy;
4. W § 3 zarządzenia nr 15/2012 wójta gminy Zawidz z 29 czerwca 2012 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazano, że organizację pracy zespołu określa Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego, co było niezgodne z postanowieniami art. 9a ust. 15 ustawy, według których dokumentem określającym szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego była uchwała rady gminy;
5. Wbrew postanowieniom art. 9a ust. 8, w związku z ust. 3 ustawy, nie zawarto porozumienia z jednostką organizacyjną pomocy społecznej oraz z organizacją pozarządową, przy czym w wyjaśnieniu podano, że na terenie gminy nie działają organizacje pozarządowe;
6. Grupy robocze prowadzące działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” powoływane były przez przewodniczącą lub zastępcę przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego, co było sprzeczne z treścią art. 9a ust. 10 ustawy;
7. Zarówno w treści porozumień, o których mowa w art. 9a ust. 8 ustawy, jak i w treści załącznika do zarządzenia nr 15/2012 wójta gminy Zawidz z 29 czerwca 2012 r., nieprawidłowo podano, że zespół interdyscyplinarny działa przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawidzu Kościelnym, podczas gdy zespół ten stanowi niezależną grupę specjalistów podejmującą współpracę w celu rozwiązywania konkretnych problemów z obszaru przemocy w rodzinie przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z jego członków;
8. Jeden z członków zespołu interdyscyplinarnego ani razu nie uczestniczył w jego posiedzeniach, a jeden uczestniczył tylko raz. Przedstawione przez Pana wyjaśnienie, nie może być uwzględnione, ponieważ zgodnie z postanowieniami art. 9a ust. 13 ustawy, członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych wykonywali zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych, a stosownie do postanowień uchwały nr 49/X/2011 Rady Gminy Zawidz z dnia 10 listopada 2011 r. uczestnictwo w spotkaniach zespołu było obowiązkowe;
9. Zadania należące do przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego wykonywała również zastępca przewodniczącej, która została wybrana przez zespół 20 września

2012 r. mimo, że takiej funkcji nie przewidywała ani uchwała Nr 49/X/2011 Rady Gminy Zawidz z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, ani „Regulamin Pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zawidz”;

10. Grupy robocze były tworzone przez przewodniczącą lub zastępcę przewodniczącej zespołu, co było sprzeczne z treścią art. 9a ust. 10 ustawy, w myśl którego grupy robocze mógł tworzyć zespół interdyscyplinarny;
11. W żadnym badanym przypadku nie udokumentowano przekazania wypełnionego formularza NK– A członkom grupy roboczej. Złożone w tej sprawie wyjaśnienie i terminy, w których odbyły się pierwsze spotkania grup roboczych wskazują, że w większości badanych przypadków nie został spełniony warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia. Podkreślić również należy, że stosownie do postanowień § 10 ust. 1 rozporządzenia, wszystkie działania podejmowane w ramach procedury należało dokumentować;
12. W 7 przypadkach spotkania z osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, były organizowane w tym samym dniu i w tym samym miejscu, w odstępie 20-30 minut, co było niezgodne z postanowieniami § 17 ust. 2 rozporządzenia;
13. W analizowanych aktach spraw, poza jedną notatką dzielnicowego sporządzoną w dniu podjęcia przez grupę roboczą decyzji o zakończeniu działań, nie było dokumentów potwierdzających monitorowanie sytuacji w rodzinach objętych procedurą NK przez funkcjonariuszy Policji;
14. Dokumentacja w sprawie działań prowadzonych w ramach procedury Niebieskie Karty: protokoły w sprawie powołania grup roboczych, zaproszenia i wezwania na spotkania grup roboczych, protokoły z posiedzeń grup roboczych, protokoły z zakończenia procedury NK były opatrzone 2 pieczęciami nagłówkowymi, w tym pieczęcią GOPS w Zawidzu Kościelnym, natomiast zastępca przewodniczącej używała do podpisu pieczęci wskazującej stanowisko pracy zajmowane w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, a nie funkcję pełnioną w zespole interdyscyplinarnym.

Ponadto w regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy Zawidz nie wskazano komórek organizacyjnych ani stanowisk pracy odpowiedzialnych za realizację zadań gminy określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej mimo, że ustawa nałożyła m.in. na gminę obowiązek realizacji tych zadań.

Ujawnione nieprawidłowości i uchybienia powstały w wyniku nieprawidłowej interpretacji przepisów ustawy i przepisów rozporządzenia oraz niewystarczającego nadzoru nad działalnością zespołu interdyscyplinarnego.

Za powstanie ujawnionych w toku kontroli nieprawidłowości odpowiedzialność ponoszą:

- wójt gminy Zawidz,
- XXXXX XXXXX – przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zawidz,
- XXXXX XXXXX – zastępca przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zawidz.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Podjąć działania mające na celu wskazanie w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie osób uczestniczących w jego opracowaniu i koordynacji działań z tym związanych, zasad i wskaźników ewaluacji celów szczegółowych, osób odpowiedzialnych za koordynowanie działań wynikających z programu, terminu wykonywania sprawozdawczości, a także wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań;
2. Podjąć realizację zadania określonego w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2024 polegającego na podnoszeniu kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
3. Opierać sposób funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego na zasadach określonych w ustawie oraz aktach wykonawczych do ustawy, w tym tworzonych przez radę gminy;
4. Zawrzeć porozumienie o współpracy w zespole interdyscyplinarnym z jednostką organizacyjną pomocy społecznej, której przedstawiciele zostali powołani do składu zespołu;
5. Zapewnić powoływanie grup dokonujących oceny sytuacji i realizujących działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez zespół interdyscyplinarny;

6. Wyeliminować z treści porozumień o współpracy w zespole interdyscyplinarnym niezgodne z przepisami ustawy zapisy dotyczące usytuowania i funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego;
7. Zobowiązać członków zespołu interdyscyplinarnego do uczestnictwa w jego posiedzeniach;
8. Zobowiązać przewodniczącą zespołu interdyscyplinarnego do przekazywania formularza „Niebieskiej Karty–A” członkom grupy prowadzącej działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania oraz do dokumentowania tych działań;
9. Działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” podejmować i realizować na zasadach określonych w ustawie i w rozporządzeniu, mając na uwadze, że powinny mieć one charakter interwencyjny, odznaczający się szybkością i intensywnością ich prowadzenia;
10. Spotkania z osobami objętymi procedurą „Niebieskie Karty” organizować na zasadach określonych w ustawie i przepisach wykonawczych do ustawy;
11. Systematycznie i rzetelnie dokumentować wszystkie działania podejmowane przez członków grup realizujących zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a w szczególności działania funkcjonariuszy Policji;
12. Dokumentację zespołu interdyscyplinarnego sporządzać i prowadzić zgodnie z zasadami określającymi funkcjonowanie zespołu. Na dokumentach stosować właściwe pieczęcie nagłówkowe i pieczęcie do podpisu.

Ponadto wnoszę o wskazanie w regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy Zawidz komórki organizacyjnej lub stanowiska pracy odpowiedzialnych za realizacją zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy.

Jednocześnie zobowiązuję Pana wójta do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń i wniosku pokontrolnego lub przyczynach ich niewykonania.

Informuję, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901), kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pouczenie

Stosownie do postanowień art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy domowej

kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Kinga Jura
**Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki
Społecznej**